

ESPECIAL SOBRE:

**ELS *INFORMER, GOSSIP* I ELS
DRETS DE LA PERSONALITAT**

Autors: Tomàs Gabriel Garcia Micó i Pol Rubio

Edició per *El Jurista* (www.eljurista.cat)

Índex

Introducció	3
Possibles vulneracions del dret a l'honor, a la intimitat personal i familiar i a la pròpia imatge	4
La intervenció del Dret Penal sobre els <i>Informers</i> i <i>Gossip</i>	9
Conseqüències civils de les publicacions	14
Consideracions finals	17

Introducció

Des de fa unes setmanes s'ha instaurat una nova moda a les xarxes socials, els *Informers*, que conjuntament amb l'aplicació per mòbils *Gossip*, han esdevingut un nou mecanisme en el que compartir xafarderies, impressions, desitjos... respecte altres persones. El principi rector en aquests és l'**anonimat** doncs el sistema que segueixen els *Informers* té dues fases: una primera en la que la persona que vol realitzar alguna publicació es posa en contacte via missatge privat amb l'administrador i, una segona en la que l'administrador publica, sense modificació alguna, el que se li ha transmès. *Gossip* no estableix cap filtre, encara que fictici, i permet la seva publicació directa.

Encara que semblin llocs on regna la xauxa i la broma, hi ha certes publicacions que, en masses ocasions, superen la línia vermella entre allò admissible i allò automàticament reprovable i no és necessari haver de fer una cerca detectivesca per trobar aquestes publicacions. I en el benentès del que anteriorment s'ha dit, ha de formular-se una pregunta clara: *quina incidència té el Dret en aquests casos?* Aquest article intentarà respondre aquesta qüestió des d'una doble perspectiva, la del Dret Civil i la Dret Penal.

Possibles vulneracions del dret a l'honor, a la intimitat personal i familiar i a la pròpia imatge

La Constitució Espanyola de 1978 reconeix de forma taxant a l'**article 18.1** que *"es garanteix el dret a l'honor, a la intimitat personal i familiar i a la pròpia imatge"*, els quals a la doctrina constitucional han estat considerats *"drets de la personalitat, derivats de la dignitat humana i dirigits a la protecció del patrimoni moral de les persones"* que *"tenen, malgrat això, un contingut propi i específic"* però no són més que *"drets autònoms [...] que, al tenir cadascun d'ells la seva pròpia substantivitat, l'apreciació de la vulneració d'un no comporta necessàriament la vulneració de la resta"* (SsTC 81/2001 (FJ 2), 156/2001 (FJ 3) i 14/2003 (FJ 4)).

El **dret a la pròpia imatge**, segons la STC 14/2003, és un dret que garanteix *"la protecció davant les reproduccions de la mateixa (la persona) que, afectant l'esfera personal del seu titular, no lesionen el seu bon nom ni donen a conèixer la vida íntima"*, un dret fonamental formulat en concepció negativa i fàcilment reconduïble al dret al lliure desenvolupament de la personalitat en àmbits *"propi i reservat, encara que no íntim"* de l'**article 10.1** CE. No és més que un dret *"dirigit a protegir la dimensió moral de les persones que atribueix al seu titular un dret a determinar la informació gràfica generada pels seus trets físics personals que poden tenir difusió pública"* (FJ 5).

El **dret a l'honor**, segons la mateixa sentència abans esmentada *"és un concepte jurídic normatiu la precisió del qual depèn de les normes, valors i idees socials vigents en cada moment, per això els òrgans judicials disposen d'un cert marge d'apreciació"*; afegint que malgrat la imprecisió *"aquest dret empara la bona reputació d'una persona, protegint-la davant expressions o missatges que la facin desmerèixer en la consideració aliena a l'anar en el seu descàndid o menyspreu o que siguin enteses en el concepte públic per afrontoses"* (FJ 12).

Per altra banda, a part d'un concepte dogmàtic, el dret a l'honor disposa d'un contingut que - en virtut de que des de sempre s'ha entès l'honor com un dels pilars fonamentals dels drets de la personalitat - la jurisprudència s'ha encarregat de definir amb molta més concreció i, per tant, podem dir que el **dret fonamental a l'honor** disposa d'una doble vessant. Una primera immanent que en paraules de la STS de 23 de març de 1987 consisteix en "*l'estima que cada persona té de si mateixa*"; mentre que la segona, de caràcter transcendent, consisteix en "*el reconeixement dels demés de la nostra dignitat*". De tot això es pot interpretar que una vulneració del dret a l'honor no serà simplement tota acció, omissió o expressió susceptible de ferir la imatge que la col·lectivitat té d'algú, vinculant-ho estrictament a la fama, sinó que també un dany a l'autoestima, a la consideració pròpia serà susceptible d'integrar una conducta lesiva i clarament contrària al dret fonamental reconegut a l'**article 18.1 CE**.

La nostra jurisprudència ha reconegut, en un dels casos amb major repercussió mediàtica, que "*l'odi i menyspreu envers tot un poble o una ètnia són incompatibles amb el respecte a la dignitat humana, que només es compleix si s'atribueix per igual a tot home, a tota ètnia, a tots els pobles. Per això mateix, el dret a l'honor dels membres d'un poble o ètnia, en quant protegeix i expressa el sentiment de la pròpia dignitat, resulta, sens cap gènere de dubtes, lesionat quan s'ofèn i menysprea genèricament a tot un poble o raça, qualsevol que sigui*" (STC 214/1991, Cas Violeta Friedman). Per tan, el Tribunal Constitucional entén que l'àmbit subjectiu del dret a l'honor, en tant que es troba estrictament connectat amb el dret a la dignitat consagrat a l'article 10.1 CE, presidint el Títol Primer referent als Drets i Deures fonamentals, no únicament es pot reduir al reducte de la més estricta personalitat i individualitat sinó que si l'atemptat va dirigit, a través d'actuacions sistemàtiques, a tot un col·lectiu, no hi ha raons jurídiques que permetin concebre que el dret fonamental a l'honor no protegirà a aquell conjunt de persones físiques com a col·lectiu.

En relació amb el darrer dret implicat, el **dret a la intimitat**, el Tribunal Constitucional ha entès que amb aquest dret el que el legislador constituent pretenia era no només una protecció projectada en exclusiva a aquell àmbit més privat de la vida de cada persona (relació conjugal, per exemple); en altres paraules, no busca únicament la protecció de qualsevol **intromissió** o coneixement indegut d'informació dels reductes exclusius i vetats a qualsevol persona tret de consentiment en contrari, sinó que l'ànim d'aquest també abasta qualsevol acte de difusió d'aquestes dades i l'acció aliena (interposició de sancions per mantenir relacions extramatrimonials en l'àmbit militar (FJ 5 de la STC 151/1997), fotografiar i gravar els patiments d'un torero (STC 231/1988)...).

Així les coses, i amb el recorregut conceptual i jurisprudencial realitzat, el lector podrà haver extret que el fet de que en els *Informer* i *Gossip* hi ha molts comentaris que, malgrat el context distès, graciós o hilarant en el que es puguin interpretar o concebre, són clarament un atemptat, violació o vulneració dels drets fonamentals anteriorment esmentats. Entrant més a una anàlisi casuística, el dret que es veu menys afectat, tret de supòsits en els que publiquin fotografies de la persona concreta sobre la que versa o a la que va dirigida al missatge, és el de la pròpia imatge perquè no hi ha la requerida utilització o difusió de la "identitat gràfica" de la persona, tret de supòsits excepcionals.

En relació amb el dret fonamental a l'honor, no cal fer massa esforços per tal d'arribar a la senzilla conclusió que es pot afectar a la pròpia autoestima de la persona, per mitjà de missatges amb un to clarament ofensiu dirigits a la crítica gratuïta del seu aspecte físic, la seva personalitat, o les seves costums... però els mateixos comentaris poden afectar a aquella vessant transcendent que es comentava anteriorment; doncs si un comentari diu que a certa persona li agrada enganyar la seva parella (i fent menció, com és costum en aquests grups, de les inicials, per la majoria dels seus participants conegudes, de la referida persona), es vulnera o s'esbiaixa la concepció col·lectiva d'aquella persona a la

que es titlla ofensivament, cosa que, alhora, alimenta la lesió a la vessant immanent del dret. Per tant, el *feedback* o la retroalimentació que qualsevol mínim comentari pot provocar a una persona, per molt distès que sigui el context, és una clara ingerència al dret fonamental a l'honor de les persones afectades per les repercussions personals i col·lectives que pot tenir sobre la víctima.

Finalment, el dret a la intimitat no presenta massa dificultats en la seva anàlisi perquè ja s'ha dit al paràgraf precedent que si es critica o comenta sobre les costums o pràctiques d'una persona està tenint lloc una introducció en àmbits de la personalitat reservats i la difusió d'aquesta informació privada ja és un atac frontal contra el tercer dret fonamental que integra el nucli dur dels drets de la personalitat.

La **Llei Orgànica 1/1982, de 5 de maig, de Protecció Civil del Dret a l'Honor, a la Intimitat Personal i Familiar i a la Pròpia Imatge** conté una limitació a la defensa dels drets anteriorment desenvolupats a l'**article 2.1**, aquesta consisteix en la delimitació "*per les lleis i pels usos socials atenent a l'àmbit que, pels seus propis actes, mantingui cada persona reservat per a sí mateixa o per a la seva família*" (en termes similars, observi's l'**article 8.1** LOPD), no existint intromissió quan "*estigués expressament autoritzada per la llei o quan el titular del dret hagués atorgat el seu consentiment exprés*" (**article 2.2** LOPD); així doncs, la formulació de l'articulat de la llei a través la qual s'instrumentalitza la protecció civil d'aquests drets fonamentals es remet simplement a la doctrina dels actes propis. És a dir, si el titular del dret ha renunciat (ha estat admès per l'Alt Tribunal que, malgrat els drets fonamentals són irrenunciabls i imprescriptibles, el seu titular pot realitzar una renúncia temporal sobre aquests i permetre alguna ingerència en els mateixos) i ha admès doncs una lesió del dret, no tindrà legitimitat per reclamar la vulneració i menys encara quan aquest consentiment sigui exprés

doncs el **2.2** LOPD inicia la seva redacció amb unes paraules taxatives i amb un contingut força esclaridor: “no s’apreciarà l’existència d’intromissió il·legítima”.

La protecció civil dels referits drets també s’estén, *ex lege*, als supòsits expressament disposats a l’**article 7** LOPD, entre els quals són d’importància en l’actual context: “Tindran la *consideració d’intromissió il·legítima a l’àmbit de protecció delimitat a l’article dos d’aquesta Llei: [...] Tres. La divulgació de fets relatius a la vida privada d’una persona o família que afectin la seva reputació i bon nom [...]; Set. La imputació de fets o la manifestació de judicis de valor a través d’accions o expressions que de qualsevol forma lesionin la dignitat d’una altra persona, menysprenent la seva fama o atemptant contra la seva pròpia estimació*”; fins i tot, en casos extrems podríem encabir-ho sota la circumstància consignada a l’**article 7.Vuitè** LOPD “[...] *la divulgació de dades falses sobre fets delictius, quan això suposi el menyspreu de la dignitat de les víctimes*”.

Per acabar aquest primer bloc, dirigit a la presentació dels drets fonamentals a l’honor, la intimitat personal i familiar i la pròpia imatge, tots ells consagrats a l’**article 18.1** CE; és necessari que el lector recordi unes màximes simples que es resumeixen succintament en què la intromissió serà legítima o, si més no, no il·lícita, quan existeixi consentiment **expres** (per mitjà de declaració de voluntat, la qual no té per què ser escrita) del possible afectat per aquella conducta o quan hi hagi un interès superior (cultural, històric,...) o una ordre d’una autoritat; però, fora d’aquests reduïts supòsits, la regla general entendrà qualsevol intromissió com il·lícita en termes civils.

La intervenció del Dret Penal sobre els *Informers* i *Gossip*

La finalitat d'aquest apartat no és analitzar criteris d'autoria i participació en referència als delictes que al llarg d'aquest segon bloc s'estudiaran, doncs és probable que ho faci algun tribunal en menys del què ens pensem, sinó que únicament es prendran com a eix d'anàlisi les conductes típiques que integren aquestes figures antijurídiques.

Essencialment, els drets de la personalitat, com anteriorment s'ha argumentat, són els atacats per aquest tipus de conductes, i el nucli dur dels delictes contra la personalitat són les **injúries** i les **calúmnies**. Les primeres es troben tipificats dels articles 208 a 210 CP, mentre que les segones entre els articles 205 i 207 CP. Estructuralment, les conductes típiques es troben als articles 205 i 208, als articles 206 i 209 es situa l'agreujant específica per difusió per mitjà de publicitat i als 207 i 210 es disposa d'una causa d'exoneració de responsabilitat en cas que el subjecte actiu provi la veritat de les seves declaracions (*exceptio veritatis*).

L'**article 205** CP disposa que "*és calúmnia la imputació d'un delicte feta amb coneixement de la seva falsedat o temerari menyspreu a la veritat*", els elements del tipus objectiu són:

- Imputació d'un fet delictiu.
- **Coneixement de la seva falsedat**, per tan, el delicte únicament pot ésser comès a títol de dol directe o primer grau. Això vol dir que ha de cometre's amb coneixement que les imputacions delictives són absolutament falses, ergo no compten amb un recolzament probatori que permeti afirmar la seva subjecció a fets objectius.

- **Temerari menyspreu a la veritat** que, segons la doctrina, inclou els supòsits en els que el subjecte actiu, sense saber de la veracitat o falsedat dels fets delictius que presumptament ha comès el subjecte passiu, procedeix a imputar-se'ls, pel que la imputació subjectiva passa del dol directe al dol eventual i a la imprudència conscient.
- L'*animus infamandi* és un element subjectiu del tipus que va més enllà del simple dol i que no es sap ben bé si ha de requerir-se o no, tot dependrà del jutge ponent, perquè la jurisprudència està força dividida entorn al conjunt de sentències en que no només es demana dol, sinó que també es té com a necessari l'ànim d'infamar. El ponent defensor d'aquesta primera línia afirma que "*si no hi ha voluntat autèntica d'ofendre en el seu honor al calumniat, no existeix el delicte doncs l'anomenada difamació per lleugeresa no està tipificada a la Llei penal*" (STS 17/5/1996). La decisió de l'altre grup de jutges que no requereixen l'*animus infamandi* s'il·lustra en la STS 8/4/1996, en la que la ponent afirma que "*les manifestacions realitzades pel recurrent [...] són essencialment degradants [...], sense que per un altre cantó sigui necessari en aquest tipus d'infracció atendre al propòsit difamatori*". El fet de que el lector es posicioni més a favor d'una línia jurisprudencial que d'una altra té efectes importants a l'hora de qualificar els fets com penalment rellevants o com atípics doncs si només hi ha dol, però no hi ha *animus infamandi*, no hi haurà delicte algun doncs serà una figura objectivament incompleta.

Però de la lectura literal del precepte que, en virtut del principi de prohibició d'analogia *in malam partem* ha de realitzar-se, no és necessari demanar aquest element subjectiu del tipus que alguna línia important de la jurisprudència espanyola recolza.

En alguns casos, els *Informer* i *Gossip* han arribat a acusar a mestres d'institut de tocar les parts íntimes d'alumnes o d'assetjar sexualment a menors... Totes aquestes conductes són constitutives dels seus respectius fets il·lícits i

penalment tipificats al Codi i, per tan, el fet que un alumne s'aprofiti de l'anonimat i difongui públicament informacions absolutament falses o, sense mostrar proves de la seva veracitat, fa que aquest alumne incorri en un delictes de calúmnies; doncs ho fa amb coneixement de la seva falsedat i, a més a més, amb el coneixement que aquests delictes (contra la integritat sexual de menors d'edat, per exemple) poden tenir greus repercussions a la vida laboral i personal de la víctima. Per això, li correspondria una pena que s'adequa a la previsió de la primera part de l'**article 206 CP**, "*seran castigades amb les penes de presó de sis mesos a dos anys o multa de dotze a vint-i-quatre mesos*".

No cal dir que hem agafat un supòsit que no és el més comú, però l'argumentació i conseqüències serien les mateixes en una relació alumne-alumne.

Considerat això; el segon delictes objecte d'anàlisi és el d'**injúries**, que té com a conducta típica "*l'acció o expressió que lesion(a) la dignitat d'una altra persona, menyspreant la seva fama (vessant transcendental del dret fonamental a l'honor) o atemptant contra la seva pròpia estimació (vessant immanent del dret a l'honor)*". Requereix que, "*per la seva naturalesa, efectes i circumstàncies, siguin tingudes en el concepte públic per greus*" i clarifica que la imputació de fets serà greu a efectes d'injúria quan "*s'hagin portat a terme amb coneixement de la seva falsedat o temerari menyspreu cap a la veritat*".

La jurisprudència s'ha dedicat a realitzar una llista sistemàtica de criteris per a diferenciar entre injúries greus i lleus. Més senzillament, entre conductes atípiques i penalment rellevants, entre les quals l'element més important és el de la **forma i el context**, havent-se resolt casos en els que degut a l'ànim bromista (*animus iocandi*) s'ha exclòs tota responsabilitat penal (SJP Pamplona de 10/5/2010). Sembla doncs que, el fet de dir per una xarxa social que una determinada persona pren una determinada substància psicotròpica i que, en

resposta, el propi afectat es prengui amb humor la broma i faci mostra de riure's o continuï per la seva banda la mateixa, no presentaria cap dubte de que la responsabilitat penal no hauria d'exigir-se.

Altrament, un insult tampoc seria una conducta típicament rellevant. I no només perquè la jurisprudència hagi declarat que hi ha conductes que, malgrat tenir un veritable contingut vexatori, no tenen gravetat suficient com per aplicar la pena corresponent al delicte; sinó que l'argument es reduiria a un principi limitador del poder punitiu de l'Estat. Aquest és, efectivament, el d'*ultima ratio*, ja que hi ha altres formes de castigar conductes de caràcter merament incívic i que no són mereixedores de reprovació penal perquè aquesta branca de l'ordenament jurídic només ha d'aplicar-se, i així és, en els supòsits de que les conductes revesteixin una molt important gravetat.

Per tan, com a regla general, pot entendre's que qualsevol insult o falta de respecte que es pugui realitzar en aquestes xarxes socials no serà constitutiu, *prima facie*, d'un delicte d'injúries; tot això sens perjudici de la corresponent responsabilitat civil que es pugui reclamar per la via de la LOPCD. I de la responsabilitat penal que pugui reclamar-se en seu d'injúries en cas que aquests fets que s'imputen siguin extremadament greus i lesius pel dret fonamental a l'honor.

Una darrera qüestió polèmica que ha sorgit en relació amb aquests és que molts cops s'empra amb la finalitat d'amenaçar persones concretes. Aleshores estariem davant un delicte d'**amenaces** tipificat, en la seva redacció bàsica, a l'article 169 CP: "*Qui amenacés a altri amb causar-li a ell, a la seva família o a altres persones amb les que estigui íntimament vinculat un mal que constitueixi delictes d'homicidi, lesions, avortament, contra la llibertat, tortures i contra la integritat moral, la llibertat sexual, la intimitat, l'honor, el patrimoni i l'ordre socioeconòmic*". Normalment les amenaces es vinculen amb delictes de lesions contra les persones a les que van dirigides o, fins i tot, amb delictes contra

l'honor a l'anunciar que es difondran certes dades... En qualsevol cas, serà constitutiu d'un delict d'amenaques i el càstig que s'imposarà serà el següent:

- Presó d'un a cinc anys, si fos condicionada (*"encara que no sigui il·lícita"*) i si s'hagués aconseguit aquest propòsit. En cas de no haver-se aconseguit, la pena es reduirà de sis mesos a tres anys.

- Presó de sis mesos a dos anys, quan no fos condicionada.

En aquest cas, la pena s'aplicaria en la seva meitat superior (**article 169.1.I CP**) degut a que s'han realitzat *"per escrit, per telèfon o per qualsevol mitjà de comunicació o de reproducció"*, podent-se incloure les amenaces per internet dins d'aquest darrer concepte jurídic indeterminat.

Conseqüències civils de les publicacions

Conceptualment, els drets de la personalitat són drets inherents, innats, absoluts, immaterials i que **suposen una restricció a l'autonomia de la voluntat**. Segons la pròpia Constitució Espanyola, un dret públic i subjectiu del ciutadà que no és considerat dret fonamental és un dret de la personalitat.

Si bé la tutela d'aquests es condueix per la via penal, com hem pogut descobrir en l'anterior bloc, les conductes delictives comporten també una **responsabilitat civil derivada del delicte**. Existeixen accions de rescabament dels danys i perjudicis ocasionats per les violacions d'aquests drets. Fins i tot, els hi són aplicables les mateixes formes de protecció que als drets fonamentals, essent paradigma d'aquestes el recurs d'empara davant el Tribunal Constitucional.

Ara plantejarem un cas tant cruel com els que es poden trobar en aquestes noves formes de publicació en el seu idioma original: "**X (omitim per respecte les inicials) come lefa en los lavabos de los de cuarto**". Una acusació realitzada per un alumne de 14 anys en contra d'una de les seves companyes del mateix institut.

Obviant que és un atemptat als drets de la personalitat i que ja ha passat per la via penal, queda en mans de la víctima la reclamació de la responsabilitat civil derivada del delicte, doncs és **renunciable**. Aquesta, segons l'article 110 CP, contempla la restitució, la reparació del dany i la indemnització per danys i perjudicis materials i morals.

La **restitució**, en el nostre supòsit, no té gaire cabuda, ja que no estem davant d'un robatori pel qual el lladre hagi obtingut alguna cosa material de la víctima, més enllà del dolor que li ha provocat i potser gaudeix.

Pel que fa a la **reparació** sí que podem dir coses. Aquesta es regula en l'article **112 CP** i consistiria eventualment en una obligació de fer ordenada pel tribunal competent. Una **rectificació** de la informació donada a realitzar **en les mateixes condicions** que l'anterior, pel principi d'integritat reparatòria. En aquest sentit, una recent sentència va condemnar un reconegut diari de tirada nacional per publicar una rectificació, en un dia entre setmana i en un espai lateral d'una pàgina interior, al respecte d'una notícia que havia estat portada un diumenge.

I en quant a la **indemnització per danys i perjudicis** materials i **morals**, consagrada a l'article posterior del mateix text legal, sembla clar que ens referirem als segons. Danys morals són "*el sofriment psíquic*" (SsTS de 19 d'octubre de 1996, 12 de juliol i 27 de setembre de 1999), "*la impotència, ansietat o angouxa*" (STS de 6 d juliol de 1990). **No necessiten prova** explícita quan la seva existència és deduïble per la "*gravetat del context o les circumstàncies personals (vulnerabilitat com a menor) de la víctima*". Si bé és sempre **difícil** una **traducció pecuniària** dels drets de la personalitat ja que "*per al seu càlcul no existeixen bases concretes*" (SAP Madrid 129/2006), la doctrina es mostra reticent a deixar orfe de reparació els danys morals. I a partir de criteris com el lucre cessant arriba a resoldre aquesta qüestió, encara que de forma insatisfactòria en determinats casos (Cas Pantoja, demanava entre 300 i 400 mil euros i la resposta judicial va ser concedir-li 30).

Però la responsabilitat derivada del delictes no recauria exclusivament sobre el menor. Arribaria fins "*els pares, [...] responsables dels danys causats pels fills que es trobin sota la seva tutela*" o, en la seva variant legal menys habitual, els tutors; en virtut de l'article **1903 CC**. Parlem de **responsabilitat civil subsidiària**.

L'anterior previsió civil ha estat concretada per l'article **120.1 CP**; pel qual respondran "*els pares o tutors, pels danys i perjudicis causats pels delictes o faltes comesos pels majors de divuit anys sotmesos a la seva pàtria potestat o tutela i que*

visquin en la seva companyia, sempre que hi hagi per la seva part culpa o negligència"; i el **118 CP**, que redueix els casos a quan el delinqüent sigui declarat inimputable.

Però l'aplicació d'aquests articles no convé en el cas proposat (sí en incapaços). L'adequada estableix que el **requisit de convivència no opera si el menor d'edat no supera els 18 anys**, vegis article **61.3** de la **Llei Orgànica 5/2000, de 5 de gener, reguladora de la Responsabilitat Penal dels Menors**, i que la **responsabilitat** dels pares és **solidària i moderable** segons si ha concorregut o no dol o negligència greu. En aquesta línia també es pronuncia el Codi Civil, en el seu article **1903.6**, *"la responsabilitat (subsidiària) que tracta aquest article cessarà quan les persones en ell al·ludides provin que van fer ús de tota la diligència d'un bon pare de família per preveure el dany"*.

Que el progenitor no convisqui amb el menor per casos de divorci o similars no implicarà sempre que se l'alliberi automàticament de la responsabilitat. És rellevant apuntar que la tutela real, en el moment del delicte, prevaldrà sobre la legal. En aquest sentit, la STS d'11 d'octubre de 1990 no acceptà la falta de custòdia legal per separació del pare del menor que passava amb ell el cap de setmana i tingué un accident de moto en el que lesionà al seu acompanyant.

Per tancar aquest bloc, volem ressaltar que, en el nostre cas, la indemnització seria l'eix de les conseqüències, doncs la reparació d'un mal com el causat es pot donar fins a un cert punt; i no volem ni imaginar en què es podria concretar si fos jutjat per un magistrat amb esma de crear doctrina, intuïm que no precisament benèvola, al respecte.

Consideracions finals

Molt probablement, tot i que la desaprovació social ja s'ha fet patent, aquest fenomen porti cua en els pròxims temps. I el lector podrà tenir la seva pròpia consideració subjectiva, però dos modestos servidors considerem que, en el cas que ens ocupa, l'aplicació de l'aforisme llatí *dura lex, sed lex* (la llei és dura però és la llei) és més que necessària. I és que, citant unes encertades paraules de la periodista Pilar Rahola, "*els adolescents tenen una autoestima vulnerable, que pot quedar danyada amb rumors descarnats*".

La idea que volem destacar és que els arguments en favor dels *Informers* i *Gossip* que passen per la **llibertat d'expressió** com a dret fonamental estan molt bé, però aquest té com a **límit** les **difamacions**, els drets de la resta. A més, hi ha maneres de relativitzar segons quines afirmacions, com per exemple el requeriment que trobem a una altre xarxa social i alhora aplicació, *Twitter*, d'especificar que els continguts que es publiquen en un determinat compte són paròdics.

També pretenem fer una recomanació a tots aquells qui es sentin afectats: no replicar el missatge. En primer lloc, perquè no ens hem de "prendre la justícia per la nostre mà". I en segon, perquè això és el que es coneix com "donar de menjar al troll", un perill que pot donar lloc a l'*efecte Streisand* pel qual la resposta té un efecte nociu molt més rellevant que el comentari origen.

Per acabar, i en relació amb el que s'ha comentat en aquest informe; el tema civil de tutela dels drets de la personalitat sembla prou correcte, tot i la seva innegable lentitud. D'altra banda, seria interessant que el legislador, aprofitant l'encara esbarrassat de reforma del Codi Penal, observés una nova situació que, a criteri particular, és força preocupant; i afegís una agreujant específica dels delictes contra l'honor i la llibertat (amenaces concretament) en referència a l'anonimat a les xarxes socials, allunyant-se de la genèrica continguda a l'**article**

22.2 CP. Perquè amb les noves tecnologies, deixar a mans d'un jutge la interpretació de conceptes com "*executar el fet [...] aprofitant les circumstàncies del lloc, temps [...] que debilitin la defensa de l'ofès o faciliten la impunitat del delinqüent*" pot portar a no aplicar l'agreujant perquè s'entengui que hi ha mitjans a través dels quals es pot defensar la víctima, explicats en l'anterior bloc. I a través de la creació d'aquest agreujant específica, el Codi Penal s'adaptaria a l'estat de la tècnica, i s'aplicaria pel simple fet que no és discernible la identitat de la persona que imputa fets o delictes o opinions, i no per la possibilitat o impossibilitat de defensa.